

MEMORIAL DE CLAUDI M. BROCH

SALADRIGAS, Robert: *Memorial de Claudi M. Broch*. Plaza & Janés editors, "Lletres Catalanes", Barcelona, 1986. 237 pàgs.; 995 ptes.

L'editorial Plaza i Janés inicia una nova col·lecció, Lletres Catalanes, amb *Memorial de Claudi M. Broch*, l'última obra de Robert Saladrigas. Aquesta obra, una combinació de novel·la i contes, és la història d'un home i de la seva trajectòria personal. El protagonista, Claudi M. Broch, pertany a una família benestant barcelonina. No té dificultats econòmiques i per això pot dedicar-se a viatjar i a aprofundir en la coneixença de tot allò que l'envolta. La recerca constant dels records com a moments, imatges aïllades en el pensament de l'home, l'experiència de l'amor, els jardins com a símbol d'un món que es perd, és el que Claudi M. Broch intenta fixar en seves memòries que expliquen la seva història i la de les dones que, d'una manera o altra, l'han condicionat: primer, la imatge de la mare, bella i dissortada, el retrat de la qual l'acompanyarà llargament; després, les relacions amb Hortènsia, la seva germana, constantment vinculades al jardí de Villa Mercedes, la casa familiar; la cosina Berta que representa les possibilitats del propi cos, tot just descobert; Clara, l'esposa convencional que el protagonista, no pot suportar les convencions ni l'ordre establert, abandona; Olívia, la primera transgressió a la fidelitat conjugal; Cristina-Glòria, l'amor a Florència com un esclat de vida; i Vivette, l'últim amor, potser per això el més trist.

En el relat del protagonista l'amor i la mort es troben units gairebé sempre, com en els poemes de Rilke, el poeta que unifica la vida i la mort. Cada episodi de la narració manté la intensitat que conserven els records en els pensaments dels homes. Quan el protagonista reviu el seu passat, les diverses situacions apareixen en una barreja de moments, de llocs i de noms. No hi ha un ordre lineal en els records perquè sempre es presenten sense ordre, combinats a través de la memòria i dels seus dissenys.

M. P. J.

LES PRIMAVERES I LES TARDORS

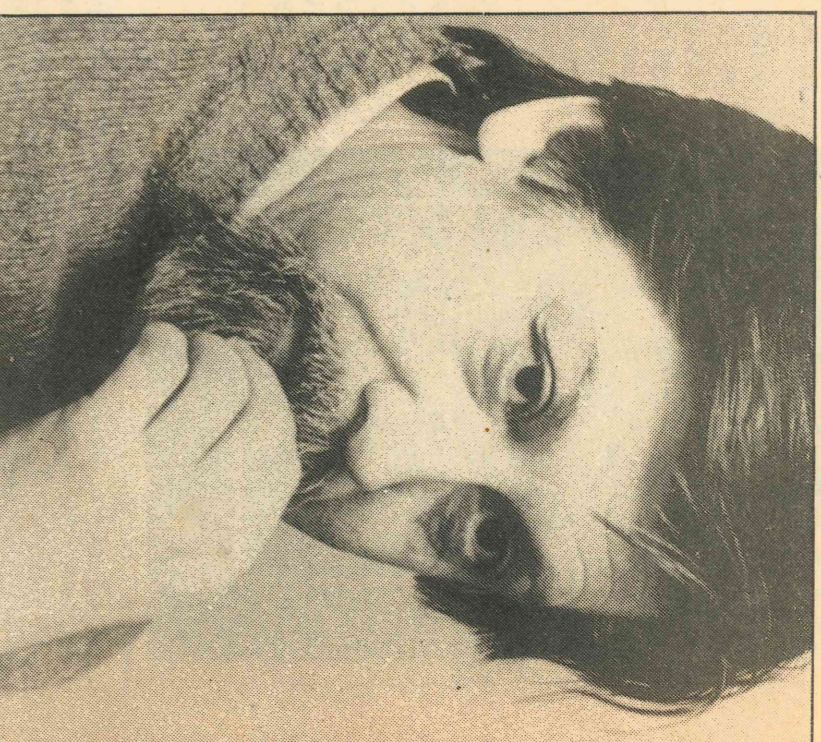
PORCEL, Baltasar. *Les primaveres i les tardors*. Barcelona, Ed. Proa, 1986. 220 pàgs.; 1.170 ptes.

Nit de Nadal. Al voltant de la foganya i la taula para-da, la família Taltavull es reuneix a l'antiga casa pairal en una llarga vetlada en què cadascun dels seus membres va exposant o rememorant un seguit de fets, històries i vivències a partir dels quals Porcel basteix una novel·la que ha meregut el guardó del darrer Premi Sant Jordi.

Amb el recurs de l'encontre familiar, l'autor inicia un relat fragmentari on els episodis d'opressions, d'amors i odis, de violències i cruedats, de petites rebel·lions personals, de temors i misteris se succeïxen com a expressions de l'existència en un microcosmos dominat sovint per la visceralitat. Ara bé, la novel·la no reconstrueix únicament la història dels Taltavull. De fet, l'arrogància de les senyoretes de La Paret, l'amor aberrant de Dídac Ensenyat, la brutalitat del feixista Ignasi Taltavull, l'inconformisme de Bernat el Savi, la inhumanitat de Cristòfol Mardà, el misteri dels pulencs o els desencantaments de Marianna Mass i mossèn Arcadi van més enllà dels límits estrictament biogràfics i resulten anecdòtics si no es consideren com a trossos d'una història més complexa i profunda: la d'Orlandis.

La visió d'Orlandis a través dels Taltavull pot interpretar-se en un segon nivell de lectura com l'evolució social del món andrinxol que veu en perill de desaparèixer una forma de vida primitiva, regida pels dictats de l'instincte i l'instint i representada per aquells personatges que "habitaven encoratjats un paisatge de tardor": l'àvia Brí-gida, Ignasi, el difunt Francesc de Borja... Enfront d'ells, una generació que ha assimilat els usos i costums industrials, cosmopolita i un tant deslligada de l'avior, el patriarcalisme i el llast psicològic de la guerra civil: són Joan Pere, Damià, Niní i d'altres que també "caminaven encaminats per la seva primavera".

Un dels valors destacables de *Les primaveres i les tardors* és la qualitat de la prosa porcel·liana. D'una

banda el lector pot observar-hi una riquesa de solucions narratives que van des d'una línia realista-naturalista fins a la fantàstica -llegiu per exemple el relat del culte dels pulencs a Pedra Negra; d'una altra, un llenguatge suggerent, capaç de crear moments d'un intens lirisme o d'una dramàtica violència; metafòric i sensual, sobretot en les descripcions paisatgístiques o de les viandes que en alguns passatges ens recorden la prosa de Josep Pla:

"L'aroma del peix era lleu, amb un punt de marina-da. La seva carn, esponjosa i d'una claredat trencada. Algú hi afegia un fil d'oli. El vi era blanc, una mica fruitat, les ampolles amb una fredor temperada".

Tot plegat, una novel·la barrejada de fantasia i realitat, d'exotisme i tipisme en un ambient evocador i quasi màgic fet d'ombres, clarors i remors: de vent i mar.

J.F.Ll.

ELS DÉUS INACCESSIBLES

Miguel Àngel Riera és un dels més sòlids valors de la nostra novel·lística. *Els déus inaccessibles*, la seva última novel·la, en part continua el món de les obres anteriors (*Andreu Milà*, *Morir quan cal*, *L'endemà de mai* i *Panorama amb dona*), amb les quals tan sols manté un mínim lligam anecdòtic, però sobretot es relaciona amb les preocupacions i els temes dels seus llibres de poesia. A partir d'una línia argumental molt senzilla, Riera desenvolupa a *Els déus inaccessibles* una pregona investigació sobre la matèria humana. També es tracta d'una novel·la psicològica, en què l'autor duu a terme una anàlisi d'una gran riquesa de matisos. Les anotacions d'una espècie de memòries del protagonista constitueixen el pretext formal per presentar-nos la història d'un individu hipersensible a la bellesa. El relat es centra en la història d'un sacerdot d'un poble de muntanya, que gaudeix d'una àmplia formació humanística i que, a més, desenrotlla una valorada feina d'atenció social, en el qual la fascinació per la bellesa el fa arribar a una situació crítica: la contradicció entre les seves creences religioses i els seus ideals humanístics, la recerca de la felicitat i la seva plasmació en el paisatge... i la troballa d'aquests ideals estètics en un ésser real, Alexis. Es tracta d'un llibre amb un missatge original i ben propi del món de Miquel A. Riera, que ens ensenya la necessitat de potenciar la capacitat humana d'enfermori-ment en la recerca de la bellesa, que es confon tant amb la bondat com amb la felicitat; això és la recerca de la bellesa com a necessitat de gaudir plenament de la vida. A més, amb *Els déus inaccessibles* Riera arriba a una depuració total de la forma i del llenguatge de la seva narrativa, tot constituint algunes de les seves pàgines fragments que en el futur hauran d'ésser considerats models de ben escriure.

RIERA, Miguel Àngel: *Els déus inaccessibles*. Editorial Proa (Bibl. A Tot Vent). Barcelona, 1987.

